

ทรมเปิดคอนแชร์โตในบันไดเสียงอีแฟลตเมเจอร์ ประพันธ์โดย โยเซฟ ไฮเดิน :

เทคนิคการบรรเลงและการตีความบทเพลงสำหรับการแสดง

Joseph Haydn's Trumpet Concerto in E-flat Major:
Performance Practice and Interpretation

วสวัตดี พัยคชกุล^{*1} ยศ วณีสอน²

Wasawat Phayakkakul,^{*1} Yos Vaneesorn²

Abstract

This article presents a study and analysis of Joseph Haydn's *Trumpet Concerto in E-flat Major*. The concerto is an influential piece for trumpet, as it is the first piece of music written after the development of a keyed trumpet which allowed the instrument to be able to play in chromatic scale instead of solely harmonic series. This article includes a study of the composer's biography, the history of the concerto, an analysis of different performing techniques and approaches for composing a cadenza that can be used for appropriate interpretation and performance of the concerto. This study and analysis are part of a Master's thesis in trumpet performance by Wasawat Phayakkakul.

Keywords: Joseph Haydn/ Trumpet Concerto/ Keyed Trumpet

* Corresponding author, Email: pan.wasawat@gmail.com

¹ นิสิตระดับปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาดุริยางคศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ M.F.A. Student, Department of Music, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University

² อาจารย์ที่ปรึกษา คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² Advisor, Faculty of Fine and Applied Arts, Chulalongkorn University

บทคัดย่อ

การศึกษาบทประพันธ์เพลง *ทรัมเป็ตคอนแชร์โตในบันไดเสียงอีแฟลตเมเจอร์* ผลงานการประพันธ์โดย ฟรานซ์ โยเซฟ ไฮเดิน มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์บทเพลง เพื่อใช้ประกอบเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิตด้านการแสดงเดี่ยวทรัมเป็ตของ วสวัตดี พยัคฆกุล เนื้อหาในบทวิเคราะห์ประกอบไปด้วยการศึกษาข้อมูลชีวประวัติผู้ประพันธ์ ความเป็นมาของบทเพลง การวิเคราะห์บทเพลง เทคนิคในการบรรเลง และการประพันธ์คาเดนซาชิ้นใหม่ เพื่อนำมาพัฒนาการแสดงให้มีความเหมาะสมและสามารถนำเสนอแนวทางการตีความของบทเพลงให้มีความน่าสนใจ คอนแชร์โตบทนี้เป็นวรรณกรรมที่สำคัญสำหรับทรัมเป็ตเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นบทเพลงแรกที่ประพันธ์ขึ้นหลังจากการพัฒนาคีย์ทรัมเป็ตให้สามารถบรรเลงโน้ตในบันไดเสียงแบบโครมาติกได้ แทนที่จะสามารถบรรเลงได้เฉพาะโน้ตที่อยู่บนอนุกรมฮาโมนิกส์ในแบบเดิมเท่านั้น

คำสำคัญ: โยเซฟ ไฮเดิน/ ทรัมเป็ตคอนแชร์โต/ คีย์ทรัมเป็ต

บทนำ

บทเพลง *ทรัมเป็ตคอนแชร์โตในบันไดเสียงอีแฟลตเมเจอร์* ประพันธ์โดย ฟรานซ์ โยเซฟ ไฮเดิน (Franz Joseph Haydn) เป็นบทประพันธ์ที่มีชื่อเสียงและมีความสำคัญต่อวงการทรัมเป็ตมากที่สุดเพลงหนึ่ง โดยไฮเดินได้ประพันธ์ขึ้นหลังจากที่ อันทอน ไวดิเงอร์ (Anton Weidinger) เพื่อนของเขา ได้พัฒนาคีย์ทรัมเป็ต (Keyed Trumpet) โดยการดัดปุ่มกดที่มีลักษณะคล้ายปุ่มกดของเครื่องดนตรีลมไม้เข้าไป 5 ถึง 6 ปุ่มเพื่อใช้ในการควบคุมระดับเสียงให้สามารถเล่นได้ครบทุกเสียงเป็นครั้งแรกของโลก จากเดิมที่ทรัมเป็ตไม่สามารถเล่นในบันไดเสียงโครมาติกได้ เนื่องจากข้อจำกัดของเครื่องดนตรีในสมัยนั้นจะเล่นได้เพียงอนุกรมฮาโมนิกส์ (Harmonic Series) ที่เครื่องดนตรีผลิตได้เท่านั้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทประพันธ์ *ทรัมเป็ตคอนแชร์โตในบันไดเสียงอีแฟลตเมเจอร์* ประพันธ์โดยโยเซฟ ไฮเดิน ในด้านสังคีตลักษณ์ การตีความ และแนวการปฏิบัติสังคีต (Performance Practice) ที่ถูกต้อง

2. เพื่อเผยแพร่บทความสำหรับผู้สนใจในการศึกษาค้นคว้าบทเพลงคอนแชร์โตสำหรับทรัมเป็ต ประพันธ์โดย โยเซฟ ไฮเดิน

ขอบเขตของงานวิจัย

เทคนิคการบรรเลงและการตีความบทเพลงสำหรับการแสดงของบทประพันธ์ ทรัมเป็ตคอนแชร์โตใน บันไดเสียงอีแฟลตเมเจอร์ ประพันธ์โดย โยเซฟ ไฮเดิน

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลงานวิจัยจากหนังสือ นิตยสาร เอกสารประกอบการวิจัย และแหล่งข้อมูลทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง
2. วิเคราะห์สังคีตลักษณ์และเทคนิคการประพันธ์ของบทเพลง
3. จัดทำสรุปและข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

ผลการวิจัย

1. สามารถตีความบทประพันธ์ได้สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สังคีตลักษณ์ของบทเพลง
2. สามารถบรรเลงบทเพลงได้อย่างถูกต้องตามวิธีการบรรเลงแบบคลาสสิก

ชีวประวัติของ ฟรานซ์ โยเซฟ ไฮเดิน (Franz Joseph Haydn)

ฟรานซ์ โยเซฟ ไฮเดิน เกิดเมื่อวันที่ 17 มีนาคม ค.ศ.1732 ในหมู่บ้านแห่งหนึ่งในเมืองโรห์เร (Rohrau) ประเทศออสเตรีย บิดามีอาชีพเป็นช่างทำรถเทียมม้าที่มีความชื่นชอบในดนตรี ส่วนมารดาเป็นแม่ครัวในบ้านของคหบดีผู้ปกครองเมืองโรห์เร

เมื่อไฮเดินมีอายุได้ 6 ขวบ โยฮัน มาทีอัส ฟรังค์ (Johann Mathias Frank) นักดนตรีและครูสอนดนตรีที่มีชื่อเสียงมากที่สุดคนหนึ่งของเมืองไฮน์บวร์ก (Hainburg) ขอรับไฮเดินไปอยู่ในความอุปการะ ต่อมาในปี ค.ศ. 1756 บารอน คาร์ล โยเซฟ ฟุร์นแบร์ก (Carl Josef Furnberg) ได้ว่าจ้างให้ไฮเดินให้มาพำนักอยู่ที่คฤหาสน์ไวน์ทซ์เซียร์ล (Weinzierl) ก่อนที่เคานต์มอร์ชินจะว่าจ้างไฮเดินไปทำงานด้วยที่เมืองลูกาแวกซ์ (Lukavec) ด้วยการเป็นผู้ควบคุมวงดนตรี (Kapellmeister) และที่นี่ยังไฮเดินได้ประพันธ์ซิมโฟนีบทแรกของ

โลกขึ้นในบันไดเสียง D เมเจอร์ ด้วยอายุเพียง 27 ปีเท่านั้นเอง ด้วยเหตุนี้เขาจึงได้รับการยกย่องว่าเป็น “บิดาแห่งซิมโฟนี”

ในปีค.ศ. 1802 ไฮเดินเกิดป่วยหนักจากการตรากตรำทำงานมาทั้งชีวิตทำให้ต้องหยุดการประพันธ์เพลงทั้งหมดลง ไฮเดินปรากฏตัวในคอนเสิร์ตครั้งสุดท้ายในปีค.ศ. 1808 ในการแสดงคอนเสิร์ตบทเพลง ‘The Creation’ ในวันที่ 27 มีนาคม ค.ศ. 1808 ก่อนที่สุขภาพของเขาจะทรุดโทรมลงเรื่อย ๆ หลังจากนั้น ในวันที่ 31 พฤษภาคม ค.ศ. 1809 ไฮเดินถึงแก่กรรมลงอย่างสงบในบ้านของเขาเอง สิริอายุได้ 77 ปี

ความเป็นมาของบทประพันธ์

ไฮเดินประพันธ์คอนแชร์โตสำหรับทรัมเป็ตในบันไดเสียงอีแฟลตเมเจอร์ ขึ้นในปี ค.ศ. 1796 ในขณะที่เขามีอายุ 64 ปีในขณะที่ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการวงดุริยางค์แห่งพระราชวังอีสเตอร์ฮาซี ประพันธ์ให้แก่แอนทอน ไวดิงเกอร์ นักทรัมเป็ตประจำวงและเป็นเพื่อนรักของไฮเดิน

ตั้งแต่ยุคบาโรกจนถึงต้นยุคโรแมนติก (ค.ศ. 1600-1835) ทรัมเป็ตที่ใช้ในวงดุริยางค์เรียกว่า “เนเชอรัลทรัมเป็ต” (Natural Trumpet) เครื่องดนตรีชนิดนี้มีวิธีการเล่นอยู่บนอนุกรมฮาร์โมนิกส์ของเครื่องดนตรีเท่านั้น ซึ่งจะสามารถเล่นโน้ตได้บางตัว ทำให้เกิดข้อจำกัดในการเล่นมากมาย จนเมื่อไวดิงเกอร์พัฒนาศัพท์ทรัมเป็ตได้เสร็จสมบูรณ์ โดยมีการเพิ่ม “คีย์” สำหรับ बदคคาลัยคีย์ของเครื่องดนตรี ลมไม้ (Woodwind) จำนวน 5 ถึง 6 คีย์ ทำให้สามารถเล่นโน้ตได้ครบทุกช่วงเสียง จากตัวอย่างด้านล่างจะพบว่าเนเชอรัลทรัมเป็ตไม่สามารถบรรเลงโน้ตได้ครบทุกเสียงแม้กระทั่งเสียงที่สามารถบรรเลงได้บางเสียงก็ยังไม่เสถียร จาก Example 1 ลูกศรด้านบนตัวโน้ตหมายถึงโน้ตเหล่านี้เป็นโน้ตที่มีความไม่เสถียร ลูกศรชี้ลงหมายถึงโน้ตตัวนั้นเพี้ยนต่ำหรือชี้ขึ้นหมายถึงเพี้ยนสูง หากสังเกตจะพบว่ายิ่งช่วงเสียงสูงขึ้นเท่าไรจำนวนตัวโน้ตที่ทรัมเป็ตสามารถเล่นได้ในช่วงคู่แปด (Octave) ก็ยิ่งมากขึ้นตามไปด้วย

Example 1 Harmonic series of natural trumpet

อันทอน ไวดิเงอร์ เกิดเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน ค.ศ. 1767 ที่กรุงเวียนนา เริ่มเรียนทรมเป็ตกับปีเตอร์ นอยโฮลต์ (Peter Neuhold) หัวหน้านักทรมเป็ตประจำวงดนตรีแห่งพระราชวังกรุงเวียนนา ไวดิเงอร์ผ่านการคัดเลือกและเข้าเป็นนักทรมเป็ตในกองทัพขณะที่เขามีอายุเพียง 18 ปีเท่านั้น

ไวดิเงอร์ได้พัฒนาศักยภาพทรมเป็ตขึ้นมาจนเสร็จสมบูรณ์ในขณะที่เขามีอาชีพเป็นนักทรมเป็ตประจำโรงละครรอยัล อิมพีเรียล (The Royal Imperial Theater) ในกรุงเวียนนา โดยมีการคิดค้นประดิษฐ์คีย์ติดลงไปในทรมเป็ต ทำให้สามารถเล่นโน้ตบนบันไดเสียงโครมาติกได้ จากเมื่อก่อนไม่สามารถทำได้บนเนเชอรัลทรมเป็ต คีย์ทรมเป็ตถูกใช้ครั้งแรกในคอนเสิร์ตวันที่ 3 มีนาคม ค.ศ. 1800 ในการบรรเลงเพลง *ทรมเป็ตคอนแชร์โตในบันไดเสียงอีแฟลตเมเจอร์* ที่ประพันธ์โดย โยเซฟ ไฮเดิน

ไวดิเงอร์เสียชีวิตในวันที่ 20 กันยายน ค.ศ. 1852 ด้วยอายุ 85 ปี ถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญต่อวงการทรมเป็ตมากที่สุดคนหนึ่งของโลก ถึงแม้ว่าคีย์ทรมเป็ตจะมีอายุการใช้งานเพียงช่วงสั้น ๆ แล้วถูกแทนที่ด้วยทรมเป็ตสมัยใหม่ก็ตาม แต่การคิดค้นคีย์ทรมเป็ตของไวดิเงอร์เป็นจุดเริ่มต้นในการที่จะทำให้ทรมเป็ตสามารถเล่นได้ครบทุกเสียงเหมือนเครื่องดนตรีอื่น ๆ อีกทั้งยังเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาของทรมเป็ตสมัยใหม่ที่ใช้อยู่ทุกวันนี้อีกด้วย

บทวิเคราะห์ ทรมเป็ตคอนแชร์โตในบันไดเสียงอีแฟลตเมเจอร์ โดย โยเซฟ ไฮเดิน

บทเพลง *ทรมเป็ตคอนแชร์โตในบันไดเสียงอีแฟลตเมเจอร์* ประพันธ์โดย โยเซฟ ไฮเดิน ประกอบไปด้วย 3 ท่อน ท่อนที่ 1 อยู่ในสัจลักษณ์แบบโซนาตาอัลเลกรอ (Sonata-Allegro Form) ท่อนที่ 2 อยู่ในสัจลักษณ์สองตอน (Binary Form) และท่อนที่ 3 อยู่ในสัจลักษณ์โซนาตารอนโด (Sonata Rondo Form)

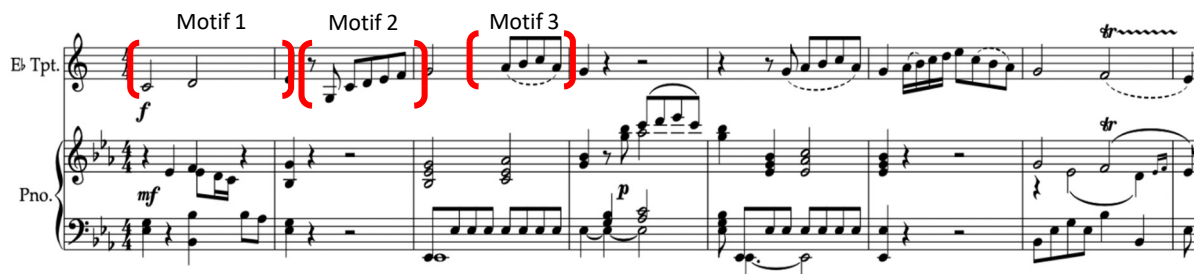
ท่อนที่ 1 อยู่ในสัจลักษณ์โซนาตาอัลเลกรอในบันไดเสียง E-flat เมเจอร์ มี 3 ส่วนหลัก ๆ เริ่มต้นด้วยช่วงนำในท่อนที่ 1-36 ที่มีเฉพาะวงดุริยางค์บรรเลงเท่านั้น หรือสามารถเรียกได้ว่าเป็นตอนนำเสนอดุริยางค์ก็ได้ แบ่งออกเป็น 4 ช่วงคือ ทำนองหลักที่หนึ่งอยู่ในท่อนที่ 1-7 ตามมาด้วยท่อนเชื่อมในท่อนที่ 8-18 หลังจากนั้นมีการนำเสนอทำนองหลักที่สองในท่อนที่ 19-23 และทำนองปิดท้ายในท่อนที่ 24-36 ต่อมาเป็นช่วงตอนนำเสนอดูริยางค์หรือตอนนำเสนอดูริยางค์โดยเครื่องบรรเลงเดี่ยวในท่อนที่ 37-92 โดยทรมเป็ตจะเริ่มบรรเลงในช่วงนี้

ในตอนนำเสนอมีการเปลี่ยนบันไดเสียง (Modulation) หลายครั้ง โดยเริ่มต้นด้วยบันไดเสียงอีแฟลตเมเจอร์ ในทำนองหลักที่หนึ่ง หลังจากนั้นเปลี่ยนบันไดเสียงไปที่ ซีไมเนอร์ ในท่อนที่ 53 ด้วยความสัมพันธ์แบบกุญแจเสียงร่วม (Relative key) ก่อนจะเปลี่ยนบันไดเสียงอีกครั้งที่ทำนองหลักที่สองในท่อนที่ 60 ไปที่บันไดเสียง บีแฟลตเมเจอร์ และเปลี่ยนบันไดเสียงครั้งสุดท้ายของตอนนำเสนอดูริยางค์ในท่อนที่ 89 ไปที่บันไดเสียงซีไมเนอร์ เพื่อเตรียมเข้าสู่ตอนพัฒนาที่เริ่มต้นด้วยบันไดเสียงซีไมเนอร์ เช่นเดียวกัน

Table 1 First movement form

Bars	Key	Form
1-7	E-flat Major	Introduction Orchestra Exposition Theme I
8-18	E-flat Major	Transition
19-23	E-flat Major	Theme II
24-36	E-flat Major	Closing Theme
37-43	E-flat Major	Exposition Solo Exposition Theme I
44-52	E-flat Major	Transition
53-59	C Minor	
60-82	B-flat Major	Theme II
83-88	B-flat Major	Closing Theme
89-92	C Minor	
93-104	C Minor	Development
105-124	E-flat Major	
125-167	E-flat Major	Recapitulation
168-169	E-flat Major	Cadenza
170-174	E-flat Major	Coda

Example 2 Main motif used in first movement (bars 37-44)

ในการดำเนินทำนองของท่อนที่ 1 มีการใช้หน่วยย่อยเอก (Motif) 3 รูปแบบ โดยเฉพาะในส่วนของโน้ตทริ้มเป็ต้นั้นสร้างและดัดแปลงมาจากรูปแบบของหน่วยย่อยเอกทั้งสามเป็นหลัก การนำเสนอโมทีฟหลักเกิดขึ้นในช่วง 4 ห้องแรกของตอนนำเสนอโดยวงดุริยางค์ และ 4 ห้องแรกของตอนนำเสนอโดยเครื่องดนตรีเดี่ยว

ทริ้มเป็ตเริ่มบรรเลงในห้องที่ 37 ซึ่งเป็นการเล่นด้วยเสียงต่ำแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการเล่นเสียงต่ำของคีย์ทริ้มเป็ต ซึ่งก่อนหน้านี้ทริ้มเป็ตไม่สามารถเล่นเสียงต่ำได้ครบทุกเสียงมาก่อน ต่อมาไฮเดินนำเสนอการเล่นโน้ตโครมาติกครั้งแรกของทริ้มเป็ตในห้องที่ 47

Example 3 Chromatic notes in trumpet part (bars 47-48)

ตอนพัฒนาเริ่มต้นที่ห้อง 93 ในบันไดเสียง ซีไมเนอร์ ซึ่งเป็นกุญแจเสียงร่วมกับกุญแจเสียงหลักของเพลงนี้ ทริ้มเป็ตนำเสนอทำนองหลักอีกครั้งในบันไดเสียง ซีไมเนอร์ ก่อนจะเปลี่ยนกลับมาในบันไดเสียงอีแฟลตเมเจอร์ อีกครั้งในห้องที่ 105 โดยนำเสนอทำนองหลักเพียงส่วนหนึ่งโดยมีการพัฒนาเพื่อขยายบทประพันธ์ออกไป

ในตอนย้อนความเกิดขึ้นในท้องที่ 125-167 ไฮเดินใช้เพียงทำนองหลักที่หนึ่งเท่านั้น โดยไม่เลือกใช้ทำนองหลักที่สองเลยเนื่องด้วยความต้องการของทำนองหลัก และเลือกใช้ทำนองบางส่วนจากตอนพัฒนา ในตอนย้อนความเริ่มต้นด้วยทำนองหลักจนกระทั่งท้องที่ 130 มีการแปลงทำนองเล็กน้อย และในท้องที่ 135 ได้มีการเปลี่ยนทิศทางการเคลื่อนที่ของโน้ตไปจากเดิม ต่อมาในท้องที่ 138-145 มีการนำเสนอชิ้นคู่ที่กว้างที่สุดของเพลงนี้รวมไปถึงโน้ตสามพยางค์โดยการเล่นถอบระหว่างทรมเปิด ไวโอลิน และฟลูต

ในช่วงท้ายของเพลง ไฮเดินกำหนดให้มีคาเดนซาในท้องที่ 168 โดยมีเครื่องหมายเฟอร์มาตาอยู่เหนือคอร์ดโทนิคในรูปแบบการพลิกกลับครั้งที่ 2 โดยผู้เล่นจะต้องประพันธ์ หรือค้นสดคาเดนซาขึ้นมาเองโดยใช้องค์ประกอบที่มาจากทำนองหลักในท่อนนี้ เมื่อเล่นคาเดนซาจบจะเหลือเพียงวงดุริยางค์เท่านั้นที่บรรเลงในส่วนโคดา (coda) ที่เหลืออีก 5 ห้องจนจบท่อน

สังเกตว่าในช่วงตอนนำเสนอโดยวงดุริยางค์จะมีโน้ตของแนวเดี่ยวทรมเปิดปรากฏอยู่ในท้องที่ 8 และ 13-16 หลังจากนั้นโน้ตในลักษณะนี้ก็ไม่ปรากฏอีกเลยตลอดทั้งเพลง เนื่องจากโน้ตเหล่านี้มีไว้สำหรับให้ผู้เล่นได้ใช้ในการบรรเลงเพื่อเตรียมตัวและเทียบเสียงก่อนเริ่มต้นบรรเลงทำนองหลักของบทเพลงในท้องที่ 37 เป็นต้นไป โดยโน้ตในท้องที่ 13-16 เมื่อเล่นกับวงดุริยางค์แล้วจะเป็นการโต้ตอบกันระหว่างทรมเปิดที่บรรเลงเดี่ยวกับทรมเปิดในวงดุริยางค์ แต่เมื่อนำมาเล่นในรูปแบบของการบรรเลงเดียวกับเปียโนนั้นอาจไม่จำเป็นต้องเล่นโน้ตดังกล่าว

Example 4 Warming-up and tuning notes before making the main entrance (bars 8, 13-16)

Table 2 Second movement form

Bars	Key	Form
1-16	A-flat Major	A
17-18	A-flat Major	B
19-26	C Minor	
27-32	A-flat Major	
33-40	A-flat Major	A'
41-50	A-flat Major	Coda

ท่อนที่ 2 อยู่ในสัจคีตลักษณ์สามตอนในบันไดเสียง เอแฟลตเมเจอร์ มีอัตราจังหวะ 6/8 และอัตราความเร็วแบบอันดันเต (Andante) ทำนองที่ 1 (ท่อน A) เริ่มตั้งแต่ห้องที่ 1-16 โดยเริ่มบรรเลงเฉพาะวงดุริยางค์ในห้องที่ 1-8 หลังจากนั้นทรมเปิดเริ่มบรรเลงในห้องที่ 9-16 ทำนองที่ 2 (ท่อน B) ห้องที่ 17-32 ในช่วงนี้มีการเปลี่ยนบันไดเสียงเป็น ซีแฟลตเมเจอร์ ในห้องที่ 19 ก่อนจะเปลี่ยนบันไดเสียงกลับมาที่ เอแฟลตเมเจอร์ อีกครั้งในห้องที่ 27 ทำนองที่ 1 ถูกนำกลับมาอีกครั้งในห้องที่ 33-40 โดยผู้เล่นสามารถที่จะเพิ่มโน้ตประดับ (Ornamentation) ลงไปในตอนย้อนความ ซึ่งโน้ตประดับและการด้นสด (Improvisation) เป็นส่วนสำคัญของการแสดงในยุคคลาสสิกเพียงแต่ต้องใส่ใจในรายละเอียดของโน้ตที่ใส่เพิ่มเข้าไป ให้ความเหมาะสมและพอดีกับบทเพลง หลังจากนั้นปิดท้ายด้วยโคดาช่วงสั้น ๆ ในห้องที่ 41-50 เป็นการจบในท่อนที่ 2

ไฮเดิน ได้ระบุเครื่องหมายเน้นเสียงฟอรัชคันโด (fz) ไว้ใต้โน้ตจังหวะเบาหลายตัวบนทำนองหลักเจตนาเพื่อเพิ่มความน่าสนใจและหลีกเลี่ยงการประพันธ์ในประโยคเพลงแบบดั้งเดิมที่ใช้เพียงการเดินทำนองแบบเรียบ ๆ และเน้นเสียงเฉพาะจังหวะตกเท่านั้น โน้ตที่มีเครื่องหมายโยงเสียงเชื่อมไว้หลังเครื่องหมายฟอรัชคันโด ถึงแม้จะเป็นจังหวะหนักแต่ควรเล่นเบาๆ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่แตกต่างจากปกติ

Example 5 Theme of second movement (bars 1-8) and forzando (bars 2-4)

Table 3 Third movement form

Bars	Key	Form
1-44	E-flat Major	Introduction
45-68	E-flat Major	A
69-79	E-flat Major	Transition
80-124	E-flat Major	B
125-136	E-flat Major	A'
137-141	E-flat Major	Development C
143-148	A-flat Major	
149-180	F minor	
181-192	E-flat Major	Recapitulation A'
193-199	E-flat Major	Transition
200-237	E-flat Major	B'
238-241	E-flat Major	A'
242-279	E-flat Major	Transition
282-297	E-flat Major	Coda

ท่อนที่ 3 อยู่ในสัณฐานลักษณะโซนาตารอนโด ในบันไดเสียง อีแฟลตเมเจอร์ ท่อนนี้เริ่มต้นด้วยช่วงนำ โดยการบรรเลงเฉพาะวงดุริยางค์ ตามด้วยทำนองหลักนำเสนอโดยทรมเปิดครั้งแรกในท่อนที่ 45 หลังจากนั้น คั่นด้วยท่อนเชื่อมในท่อนที่ 69 ก่อนจะนำเสนอทำนองใหม่ในท่อนที่ 80 ทำนองหลักกลับมาอีกครั้งในท่อนที่ 125 ตามมาด้วยตอนพัฒนาในท่อนที่ 137 นำเสนอทำนองหลักอีกครั้งโดยวงดุริยางค์ ก่อนจะกลับมาเล่นโดย ทรมเปิดอีกครั้งในท่อนที่ 142 ในบันไดเสียง เอแฟลตเมเจอร์ หลังจากนั้นทำนองหลักกลับมาอีกครั้งในตอน ย้อนความในท่อนที่ 181 มีท่อนเชื่อมคั่นในท่อนที่ 193 ตามมาด้วยทำนองที่สองในท่อนที่ 200 ทำนองหลัก กลับมาอีกครั้งในช่วงสั้น ๆ ในท่อนที่ 238 เข้าสู่ช่วงสุดท้ายของเพลงที่คั่นด้วยท่อนหยุดทั้งวง (Grand Pause) ก่อนจะเข้าสู่ช่วงโคดาที่เริ่มต้นในจังหวะที่ช้ากว่าปกติแล้วจึงค่อย ๆ เร่งความเร็วขึ้นจนจบทำนองหลักแล้วจึง เล่นความเร็วปกติจนจบเพลง

Example 6 Theme of third movement (bars 45-56)

เทคนิคการบรรเลง

บทเพลง *ทรมเปิดคอนแชร์โตในบันไดเสียงอีแฟลตเมเจอร์* โดย โยเซฟ ไฮเดิน เป็นบทเพลงที่ประพันธ์ ขึ้นในยุคคลาสสิก การที่จะบรรเลงให้ได้ดังนั้นต้องเข้าใจบทเพลงทั้งด้านประวัติศาสตร์และรูปแบบการบรรเลง ของยุคสมัย จึงจะสามารถบรรเลงได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์แบบ ในด้านเทคนิคการบรรเลง ผู้วิจัยขอยกตัวอย่าง เทคนิคที่น่าสนใจ ดังนี้

การพรมนิ้ว (trill) สามารถเล่นได้ 2 วิธีคือ เริ่มเล่นจากตัวโน้ตที่กำหนด หรือเริ่มจากตัวโน้ตเหนือโน้ต ที่กำหนด 1 ขึ้น เช่นโน้ตที่กำหนดเป็น D สามารถเล่น D E สลับกัน หรือจะเล่น E D สลับกันก็ได้ โดยถ้าหากมี การพรมนิ้วที่อยู่ในเคเดนซ์หรือที่เรียกว่าเคเดนเชียล ทริลล์ (candential trills) ควรเริ่มพรมจากโน้ตเหนือโน้ต ที่กำหนดก่อน การพรมนิ้วแบบนี้จะทำให้เกิดเสียงที่มีความตึงเครียด (tension) ในคอร์ดโดมิแนนท์ และเกลา (resolve) ไปหาคอร์ดโทนิค ได้ดีกว่าการพรมโน้ตที่เริ่มจากโน้ตที่กำหนดให้ อย่างไรก็ตามการพรมนิ้วทั้งหมด

เป็นเพียงสิ่งที่ทำให้ท่วงทำนองสวยงามขึ้น ดังนั้นถ้าหากมีการพรมนิ้วที่ไม่ได้อยู่ในเคเดนซ์ควรเริ่มพรมโน้ตจากโน้ตที่กำหนดให้จะทำให้บทเพลงมีความละมุนและต่อเนื่องมากขึ้น

Example 7 Trill (bars 60-61) and cadential trill (bars 81-83)

The image displays two musical examples of trills. The first, 'Normal Trill', shows a treble clef staff with a single note and a trill symbol, and a piano staff with a series of sixteenth notes. The second, 'Cadential Trill', shows a treble clef staff with a single note and a trill symbol, and a piano staff with a series of sixteenth notes. Both examples include a 'Written Notes' section and a 'How to play' section with a diagram showing the trill symbol and the notes it encompasses.

นักประพันธ์เพลงในศตวรรษที่ 18 นิยมประพันธ์คาเดนซาไว้ในช่วงกลางหรือท้ายของบทเพลง โดยกำหนดให้มีเครื่องหมายเฟอร์มาตาบนคอร์ดโทนิคในรูปแบบการพลิกกลับครั้งที่สอง การใช้เครื่องหมายเฟอร์มาตาเป็นส่วนเริ่มต้นของคาเดนซาเป็นการสร้างให้บทประพันธ์มีความน่าสนใจมากขึ้น

คาเดนซาในศตวรรษที่ 18 ส่วนใหญ่จะใช้องค์ประกอบจากทำนองหรือโมทีฟที่เกิดขึ้นในตอนเพลงนั้น ๆ มาเป็นแกนหลักในการสร้างคาเดนซา ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างคาเดนซาของเดวิด ฮิกแมน (David Hickman) นักทรัมเป็ต นักวิชาการ และอดีตประธานสมาคมทรัมเป็ตนานาชาติ (International Trumpet Guild) ชาวอเมริกัน ซึ่งเป็นตัวอย่างคาเดนซาที่ดีและน่าสนใจ

Example 8 Cadenza by David Hickman

The image shows a musical score for a Cadenza by David Hickman for Trumpet in E-flat. The score is written in treble clef and includes various dynamics (f, p, mf) and tempo markings (rit., accel., cresc., fast, slower). It features complex rhythmic patterns, including triplets and quintuplets, and ends with a trill symbol. The title 'Cadenza' is written above the first staff.

คาเดนซาของฮิกแมน เริ่มต้นด้วยโมทีฟที่ 2 จากทำนองหลัก ตามมาด้วยการพัฒนาทำนองนั้น หลังจากนั้นใช้โมทีฟที่ 3 จากทำนองหลักและพัฒนาทำนองนั้นเช่นกัน ต่อมาเป็นการใช้ทำนองจากตอนพัฒนา มาพัฒนา ฮิกแมนใช้เฟอร์มาตาเป็นตัวแบ่งประโยคและคั่นในแต่ละทำนองที่เขานำมาใช้ ก่อนจะจบด้วยการ พรหมนิวในคอร์ดโดมินันท์เพื่อส่งไปจบในคอร์ดโทนิค

ในการแสดงคอนเสิร์ตเดี่ยวของผู้วิจัยเองก็ได้เลือกบทเพลงนี้มาใช้ในการบรรเลงเช่นเดียวกัน อีกทั้งยัง ได้มีการประพันธ์คาเดนซาขึ้นมาใหม่เพื่อใช้สำหรับคอนเสิร์ตในครั้งนี้ด้วย เนื่องจากไฮเดินเพียงกำหนดพื้นที่ สำหรับคาเดนซาไว้แต่เขาไม่ได้ประพันธ์คาเดนซาไว้ให้ ผู้เล่นจึงต้องประพันธ์ขึ้นเอง ผู้วิจัยจึงอยากจะขอยกขึ้น มาเป็นตัวอย่างและแนวทางในการบรรเลงแก่ผู้ที่สนใจ

Example 9 Cadenza by Researcher

คาเดนซาเริ่มต้นด้วยการค้ำโน้ตตัว G เพื่อเป็นการเรียกความสนใจจากผู้ชมก่อนจะตามมาด้วยโน้ต สามพยางค์ที่เล่นในลักษณะการประโคมแตร (fanfare) ที่ได้มาจากตอนย้อนความ ถัดมาเป็นการเล่นโมทีฟที่ 2 กับ 3 และพัฒนาโมทีฟที่ 3 ออกไป ปิดท้ายด้วยวรรคสุดท้ายที่ใช้ทำนองจากตอนพัฒนา มาพัฒนาต่อจนจบ ด้วยการพรหมนิวในคอร์ดโดมินันท์เพื่อส่งไปหาโน้ตในคอร์ดโทนิค

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการวิเคราะห์และศึกษาบทประพันธ์เพลงนี้พบว่า เป็นบทประพันธ์ที่มีคุณค่าต่อวงการทรมเป็ต เป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นบทเพลงแรกที่มีการบรรเลงในบันไดเสียงโครมาติก รวมถึงยังมีท่วงทำนองที่ สวยงามที่สามารถนำมาฝึกเพื่อพัฒนาเรื่อง และมีการใช้เทคนิคขั้นสูงของทูลสำคัญของทรมเป็ต จึงเหมาะแก่การ

นำมาศึกษาและบรรเลงเป็นอย่างยิ่ง ผู้เล่นควรศึกษาค้นคว้าประวัติผู้ประพันธ์ ความเป็นมาของบทเพลง บทวิเคราะห์บทเพลง และเทคนิคการบรรเลง เพื่อความเข้าใจในบทเพลงอย่างลึกซึ้งและสามารถนำไปแสดงได้อย่างถูกต้อง ในการบรรเลงบทเพลงนี้สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเป็นอย่างมากคือเครื่องดนตรี ในสมัยก่อนการบรรเลงเพลงนี้ใช้คีย์ทรัมเป็ตในการบรรเลง แต่ในปัจจุบันจะใช้เป็นทรัมเป็ตสมัยใหม่ที่อยู่บนบันไดเสียงอีแฟลตในการบรรเลงโดยอีแฟลตทรัมเป็ตจะมีความเสถียรของเสียงน้อยกว่าทรัมเป็ตในบันไดเสียงบีแฟลตทั่วไป ผู้เล่นควรทำความเข้าใจกับความคุ้นเคยกับเครื่องดนตรีให้ดีเสียก่อนจึงจะสามารถบรรเลงได้อย่างสมบูรณ์แบบ

การประดิษฐ์คีย์ทรัมเป็ตของอันทอน ไวดิ้งเกอร์เป็นการเปลี่ยนแปลงวงการทรัมเป็ตไปอย่างสิ้นเชิง ทั้งเป็นการพัฒนาจากเนอเซอร์ทรัมเป็ตที่สามารถเล่นโน้ตได้อย่างจำกัดจนสามารถเล่นโน้ตได้ครบทุกตัว จากเครื่องดนตรีที่สามารถบรรเลงทำนองได้ในช่วงเสียงสูงอย่างเดียวมาเป็นเครื่องดนตรีที่สามารถบรรเลงได้ในทุกช่วงเสียง และยังเป็นจุดเริ่มต้นในการพัฒนาของทรัมเป็ตสมัยใหม่ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันอีกด้วย

Bibliography

- Bjerknæs-Jacobsen, Bjørn. “Conceivable Cadenza Development in Haydn’s Trumpet Concerto, First Movement.” Master’s Thesis, University of Gothenburg, 2012.
- Dahlqvist, Reine. *The Keyed Trumpet and its Greatest Virtuoso, Anton Weidinger*. Rock Hill, SC: Brass Press, 1975.
- Hickman, David. “*Trumpet Concerto in E-flat Franz Joseph Haydn edited by David Hickman*.” Arizona: Hickman Music Editions, n.d.
- Marble, Thomas L. “Influences of the Keyed Trumpet and Anton Weidinger in the Concerto in E-flat for Trumpet by Johann Nepomuk Hummel.” Master’s Thesis, University of Nebraska at Omaha, 1992.
- Pancharoen Natcha. *Music Theory*. Bangkok: KateCarat, 2010. (in Thai)
- Pancharoen Natcha. *Thai Music Dictionary*. Bangkok: KateCarat, 2009. (in Thai)
- Tarr, Edward H. *The Trumpet*. London: B.T. Batsford, 1988.
- Sexton, Jeremy W. “Anton Weidinger and the Emergence of His Voice: The Keyed Trumpet.” *Nota Bene Canadian Undergraduate Journal of Musicology* 5, 1 (2015): 41-62.